

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ТУРИСТИЧНА АСОЦІАЦІЯ УГОРЩИНИ «КАРПАТИ-ТІСА»
КОШИЦЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (СЛОВАЧЧИНА)
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БОЛГАРСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ
ВИЩА ШКОЛА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН І СУСПІЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
В ХЕЛМІ (ПОЛЬЩА)
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ ЧДТУ**

**МАТЕРІАЛИ
ХІІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ТУРИСТИЧНИЙ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИЙ БІЗНЕС
В УКРАЇНІ:
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТА РЕГУЛЮВАННЯ»
18–19 березня 2021 року
м. Черкаси**

Том 1

Черкаси

2021

УДК 379.85:640.4(063)

ББК 65.433

М34

Редакційна колегія:

Григор О. О., д.політ.н., доцент;

Лазуренко В. М., д.і.н., професор;

Ченурда Г. М., д.і.н., професор;

Ченурда Л. М., д.е.н., професор

Відповідальна за випуск: *Старинець О. А.*

Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції «Туристичний та готельно-ресторанний бізнес в Україні: проблеми розвитку та регулювання»: 18–19 березня 2021 року, м. Черкаси [Електронний ресурс]: у 2-х томах / М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Т. 1. – Черкаси: ЧДТУ, 2021. – 175 с.

Розглянуто актуальні питання стратегічного розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу в Україні і світі. Проаналізовано сучасні тенденції, проблеми державного регулювання та інтеграції України до світового простору в галузі туризму. Розкрито актуальні проблеми менеджменту та маркетингу, планування та прогнозування діяльності підприємств туристичного та готельно-ресторанного бізнесу. Проаналізовано науковий базис новітніх технологій в галузі туризму.

Для науковців, студентів, аспірантів та фахівців галузі.

УДК 379.85:640.4(063)

ББК 65.433

ЗМІСТ

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Cherpurda H. M. MANAGING OVERTOURISM IN HOSPITALITY: THE POST-COVID-19 INDUSTRY	8
Чепурда Л. М., Медведєв Г. В. АНАЛІЗ РІВНЯ РОЗВИТКУ РИНКУ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ	11
Чепурда Л. М., Петренко С. М. КЛАСИФІКАЦІЯ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВ В ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ	14
Басюк Д. І., Машовець Д. Г. ТАЙЛАНД ЯК ПЕРСПЕКТИВНА ТУРИСТИЧНА ДЕСТИНАЦІЯ	17
Vyelikova M. PROFESSIONAL ETHIC AND WAITER SERVICE OF THE «KHORTITSA PALACE» HOTEL IN ZAPORIZHZHIA.....	18
Бергхауер О. О., Фодор Д. Д., Товт А. А. КІЛЬКІСТЬ ТА ПОКАЗНИКИ ВІДВІДУВАНOSTІ КОЛЕКТИВНИХ ЗАКЛАДІВ РОЗМІЩЕННЯ НА ЗАКАРПАТТІ	20
Калько А. Д., Глушкова Т. С., Ключан Г.О. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ВПРОВАДЖЕННЯ АУТСОРСИНГУ У ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ГОТЕЛІВ	23
Коніщева Н. Й., Ткачова С. С. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ СЕКТОРУ ТУРИЗМУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19	26
Kornilov Ievg. THE IMPORTANCE OF A GOOD TOURISTIC PRODUCT FROM INBOUND TOUR OPERATORS IN UKRAINE. MICE TOURISM AS A REMEDY FOR UKRAINIAN INTERNATIONAL TOURISM AFTER COVID-19 PANDEMIC	31
Кушнірук Г. В., Корнєва В. В. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ «ТЕМНОГО» ТУРИЗМУ В ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ ЗОНІ ВІДЧУЖЕННЯ	34
Кушнірук Г. В., Щерб'як О. В. ЕКОТУРИЗМ ЯК АЛЬТЕРНАТИВА ВИРІШЕННЯ ОВЕРТУРИЗМУ	37
Мельниченко С. В., Авдан О. Г. ТУРИСТИЧНИЙ БРЕНД УКРАЇНИ: ФАКТОРИ ВПЛИВУ	40
Рибальченко Н. П. СУЧАСНИЙ ВПЛИВ ІНТЕРНЕТУ НА ОРГАНІЗАЦІЮ ЕЛЕКТРОННОГО ТУРИЗМУ	42
Смирнов І. Г., Любіцева О. О. РЕСТОРАННИЙ БІЗНЕС В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ: ДОСВІД УКРАЇНИ	44
Старинець О. А., Куракін О. Б. ОСОБЛИВОСТІ ФЕМІНІЗАЦІЇ ТА НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ (НА ПРИКЛАДІ ПРОФЕСІЙНОЇ НОМЕНКЛАТУРИ У СФЕРІ ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ)	47

ЕКОТУРИЗМ ЯК АЛЬТЕРНАТИВА ВИРІШЕННЯ ОВЕРТУРИЗМУ

Кушнірук Г. В., *к.е.н., доцент кафедри туризму і готельної справи*

Щерб'як О. В., *студентка*

Львівський інститут економіки і туризму

За останні десятиліття туризм стрімко зріс як одна з найбільш плідних та надійних галузей. Кількість міжнародних туристичних прибуттів у 2019 р. досягла близько 1,5 млрд, що на 4%, або на 54 млн перевищувала показники 2018 р. [2]. Україну у 2019р. відвідали 13,7 млн туристів, а витрати іноземних мандрівників досягли \$1,4 млрд. Прибуток від туристичної галузі, за даними різних джерел, приносить Україні від 1,5% до 11,5% ВВП щорічно. Винятком став 2020 рік. Світовий туризм втратив понад \$800 млрд. Туристична галузь України відповідно теж зазнала майже 60 млрд грн збитків через пандемією COVID-19 [1].

Масовий туризм з'явився здебільшого завдяки зростанню середнього класу, доступності авіаперевезень і розвитку бюджетних авіаліній, покращенню транспортної інфраструктури, появі інтернет-платформ оренди житла (Airbnb, Homeaway, Couchsurfing), впливу модних туристичних тенденцій тощо. З часом деякі країни набули великої популярності, ставши основними туристичними дестинаціями, які опинилися під загрозою овертуризму. Одним із найвпливовіших критеріїв, що визначають овертуризм, є необґрунтований приплив мандрівників в одне і те ж місце, тобто коли місце призначення насичене кількістю туристів, що перевищує кількість жителів і спричиняє негативні наслідки для їхнього повсякденного життя. Зокрема, це затори на дорогах, обмежений доступ до популярних визначних пам'яток, відсутність доступності в готелях та хостелах, значне подорожчання життя, великий стрес на місцеву інфраструктуру та навколишню природу, і навіть ворожість між місцевими жителями та туристами [3].

Протилежним масовому туризму може слугувати альтернативний туризм, який має на меті нейтральний або позитивний вплив на його напрямки. Особлива увага приділяється економічним, соціальним, культурним та екологічним аспектам. Перспектива «альтернативного туризму» стала популярною парадигмою. Цей альтернативний підхід був описаний як «парадигма конкуренції» масового туризму [6]. Позитивною альтернативою та частковим вирішенням овертуризму може стати екотуризм. Адже принципи тих, хто за будь-яку ціну підносить збільшення прибутку від туризму у місці призначення, абсолютно протилежні принципам екотуризму. Овертуризм – це неминучий результат туризму, який враховує лише привілеї туриста, а не партнерство між мандрівниками та місцевими жителями. Овертуризм завдає шкоди громадам через надмірне використання або знищення ресурсів через

перенаселеність, є наслідком відсутності турботи про здоров'я та добробут громади. Це цілком протилежне фундаментальному принципу екотуризму.

Екотуризм, автентичність, традиції та культура сільської місцевості – це світові тренди, які потрапили в прогнози на майбутнє десятиліття. Екотуризм стає трендом в контексті світових закликів усвідомленого споживання, повернення до природи, боротьби за екологію у світі. Згідно The International Ecotourism Society (TIES), екотуризм визначається як «відповідальна поїздка до природних територій, що забезпечує збереження навколишнього середовища, підтримує добробут місцевого населення та передбачає тлумачення та освіту» [5].

Екотуризм може забезпечити короткострокове, відносно недороге рішення для подолання овертуризму, якщо його правильно впровадити. У табл. 1 розглянемо лише деякі з багатьох відмінностей між екотуризмом та овертуризмом, які підкреслюють цей контраст і стверджують, чому екотуризм є дуже обґрунтованим рішенням.

Таблиця 1 – Альтернативний екотуризм VS овертуризм

Екотуризм	Овертуризм
Ретельно спланована туристична політика, розроблена у партнерстві з громадами, корінним населенням, природоохоронцями	Незапланований, спонтанний, погано керований туризм, прагне максимізувати дохід, враховує лише привілеї туриста
Вважає здоров'я та добробут місцевих громад однією з головних цілей подорожей	Концентрує туристів на невеликих територіях, не враховуючи спричиненого руйнування
Закликає до усвідомленого споживання природних ресурсів, боротьби за екологію	Вважає дохід головною метою туризму
Збереження навколишнього природного середовища	Надмірне використання або знищення ресурсів через перенаселеність
Стійкий дохід громади певної території	Дохід від туризму отримують кілька привілейованих людей

Джерело: складено авторами

Зростання екотуризму може зменшити надмірність туризму. Але це потребує підвищення обізнаності туристів про вплив туризму на навколишнє середовище; сприяння партнерським відносинам між професіоналами, організаціями, громадами, бізнесом та мандрівниками; сприяння стійким ініціативам та цілям TIES [5].

Звісно, екотуризм – це не чарівна куля, здатна вилікувати всі погані аспекти овертуризму. На жаль, він має ряд суттєвих обмежень. Туризм – це фрагментована галузь, що означає, що управління туристичними послугами займаються різні суб'єкти: туроператори, туристичні агенції, готельєри, ресторатори, перевізники та ін. З боку місцевих жителів переваги екотуризму

му ставлять під сумнів транспортний вуглецевий слід. Крім того, приплив екотуристів може залучити масштабні інвестиційні проекти під керівництвом держави, що спричинить серйозні збитки природним зонам і навіть позбавить місцевих жителів місця проживання. З цієї причини важко змусити туристів і місцевих жителів співпрацювати, щоб служити один одному, оскільки вони знаходяться на обох кінцях довгого ланцюга. Саме тому еволюція туризму у напрямку більшої поваги до навколишнього середовища та місцевого населення повинна стосуватися всіх зацікавлених сторін туристичної галузі. У міру того, як все більше туристів дотримуватимуться принципів екотуризму, оператори масового туризму побачать цінність в екотуризмі [4].

Таким чином, екотуризм відіграє велику роль в реаліях сьогодення. Це спосіб збереження та захисту незайманих екосистем, користь сільським громадам, підвищення екологічної свідомості туриста. Екотуризм – це вид туризму, який намагається мінімізувати свій вплив на навколишнє середовище, є екологічно обґрунтованим та дозволяє уникнути негативних наслідків масштабного туристичного розвитку у районах, які раніше не були розвинені. Екотуризм має на меті змінити принципи масового туризму, але, ймовірно, не набуде статусу альтернативи. Якщо «екотуризм» переросте в «масовий екотуризм», то стане наступним кроком на шкоду природі та місцевим жителям, оскільки об'єкти екотуризму не зможуть прийняти ту кількість туристів, яка досягне рекордної позначки. Зрештою, справа не в тому, щоб відкинути чи віддавати перевагу певному виду туризму перед іншим, а в тому, щоб підвищити обізнаність про наслідки, як позитивні, так і негативні, які може мати туризм.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державне агентство розвитку туризму (ДАРТ). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.tourism.gov.ua>.
2. Офіційний сайт UNWTO. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unwto.org/tourism-covid-19>.
3. Рутинський М. Й., Петришин Д. Р. Світове явище овертуризму та шляхи його подолання. Потенційна загроза для вітчизняних туристичних дестинацій / Д. Р. Петришин, М. Й. Рутинський // Туристичний бренд як фактор формування позитивного іміджу України на світовому ринку. Зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (Львів, 14 березня 2019 року). – Львів : ЛІЕТ, 2019. – С. 28–30.
4. Mass tourism versus alternative tourism. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ftj-ytf.org/blog/mass-tourism-versus-alternative-tourism>.
5. The International Ecotourism Society (TIES). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ecotourism.org>.
6. Triarchi Ei. & Karamanis K. (2016) The evolution of alternative forms of Tourism: a theoretical background. Conference: 2nd International Conference of development and economy (ICODECON) 2016 At: Thessaloniki Greece.